

Protese best ved lårhalsbrudd

De fleste lårhalsbrudd med feilstilling bør behandles med protese. Det viser en norsk studie publisert i *BMJ*.

Omtrent 6 000 personer brykker lårhalsen hvert år i Norge. De fleste (ca. 80 %) er kvinner og gjennomsnittsalderen er over 80 år. En meget langvarig diskusjon i det ortopediske miljøet har vært om lårhalsbrudd med feilstilling skal behandles med protese eller osteosyntese med skruer eller nagler.

Ortopeder ved Ullevål universitetssykehus har gjennomført en studie med 222 pasienter som ble randomisert til enten hemiprotese eller to parallelle skruer (1). Pasientene ble rekruttert ved Ullevål universitetssykehus i perioden september 2002–mars 2004 og fulgt opp i to år, med kontroller etter fire, 12 og 24 måneder. Utover at pasientene skulle være oppegående på en eller annen måte før bruddet, ble de ikke selektert. Om lag halvparten hadde redusert kognitiv funksjon. De ble fulgt med tre standardiserte skalaer for hoftefunksjon, dagliglivets aktiviteter og helse-relatert livskvalitet.

Alle skalaene viste best resultat i protese-gruppen. Dessuten var det høyere forekomst av komplikasjoner (50 % mot 15 %) og reoperasjoner (42 % mot 10 %) i skruegruppen. Dødeligheten etter to år var 35 % i begge gruppene. Selv når man kun sammenliknet med pasientene i skruegruppen uten komplikasjoner, var det fortsatt bedre funksjonelle resultater med hemiprotese.

– På bakgrunn av disse resultatene anbefaler vi at de fleste lårhalsbrudd med feilstilling skal behandles med protese. Vi får støtte for dette synet også av Martyn Parker på lederplass i samme nummer av *BMJ* (2). Han er kanskje den største guren på hoftebrudd internasjonalt, sier Frede Frihagen ved Ortopedisk avdeling, Ullevål universitetssykehus.

Frede Frihagen (til venstre) og Lars Nordsletten, artikkelens første- og andreforfatter. Foto Fototeknisk seksjon, Ullevål universitetssykehus

– Lårhalsbrudd har lenge vært omtalt som «det uløste bruddet». Vi mener at det viktigste spørsmålet, nemlig om pasientene skal ha protese eller osteosyntese, nå er løst, og at videre forskning bør handle om hva slags protese som bør brukes og om det finnes undergrupper av pasienter som bør behandles spesielt, sier Frihagen.

Erlend Hem
erlend.hem@medisin.uio.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Frihagen F, Nordsletten L, Madsen JE. Hemiarthroplasty or internal fixation for intracapsular displaced femoral neck fractures: randomised controlled trial. *BMJ* 2007; doi: 10.1136/bmj.39399.456551.25.
2. Parker M. Treatment of displaced intracapsular hip fractures in elderly patients. *BMJ* 2007; doi: 10.1136/bmj.39392.353090.80.

Ordforklaringer

Hemiprotese: Halvprotese. I hoften: Lårhals og hode på lårbeinet erstattes med en protese, mens acetabulum ikke røres

Totalprotese: I hoften: Både acetabulum og proksimale femur erstattes med protese

Harris Hip Score: Hofteskår fra 0 poeng (verst) til 100 poeng (best) hvor smerte (inntil 44 poeng), funksjon (inntil 47 poeng) og bevegelighet (inntil 9 poeng) beregnes.

Barthel Index: Skår fra 0 poeng (avhengig) til 20 poeng (selvhjulpent) som uttrykker evne til å utføre dagliglivets aktiviteter

Eq-5d: Skåringsverktøy for helse-relatert livskvalitet. Inneholder en beskrivende del (fem spørsmål) og en visuell analog skala (VAS). Tidligere kalt Euroqol.

Er du i ferd med å publisere eller har du nylig publisert i et internasjonalt tidsskrift? Send tips til erlend.hem@medisin.uio.no

www.tidsskriftet.no/norskforskning

Klinisk forskning på lårhalsbrudd

Artikkelen i *BMJ* er skrevet av tre ortopeder ved Ullevål universitetssykehus.

Forskergruppen driver klinisk forskning på hoftebrudd ved Ortopedisk senter, Ullevål universitetssykehus. Gruppen, som ledes av professorene Lars Nordsletten og Jan Erik Madsen, er allerede er i gang med en ny, randomisert studie der man sammenlikner

en sementert hemiprotese med en usementert hemiprotese. Neste studie vil være å sammenlikne hemiprotese og totalprotese, men den vil bare omfatte de relativt sett friskeste pasientene.

Artikkelen ble publisert først på nett 4.12.2007 og i papirform 15.12.2007 i *BMJ*, som regnes som en av de «fem store» innen medisinsk publisering ved siden av *New England Journal of Medicine*, *JAMA*, *Annals of Internal Medicine* og *The Lancet*.